

Tove – Mumitroldenes Mor

Publiceret 12/06/2021 i [Kultur/Film](#) af [Karen Hammer](#)

Print

FILM // ANMELDELSE – Hun hed Tove Jansson og blev et ikon for Finland på linje med Sveriges Astrid Lindgren. Mumitroldene blev hendes skæbne, men først skulle hun kæmpe med egne og faderens ambitioner og med fordomme om homoseksualitet. Alt dette får instruktøren Zaida Bergroth med i sin smukke film, *Tove*, skriver Karen Hammer i sin anmeldelse.

Tove sidder i 1944 i et beskyttelsesrum i Helsinki, mens bomberne falder over byen. Dybt koncentreret tegner hun små fantasivæsener på en lille blok. Da hun går hjemad gennem de sneklædte gader, lyder ordene fra de første linjer af den første Mumibog, *De små trolde og den store oversvømmelse*, fra 1945:

“Det må have været hen på eftermiddagen engang i slutningen af august, da Mumitrolden og hans Mor bevægede sig ind i den dybe del af Storskoven”.

Så er vi orienteret, om hvem hun er, om at hendes særlige fantasi allerede så tidligt var i hendes underbevidsthed.

Mumitroldene var ”ikke kunst”

Sådan har instruktøren Zaida Bergroth har valgt at starte sin film om Tove Jansson.

Vi ser imidlertid ikke meget mere til [Mumitroldene](#) i resten af filmen. Og så alligevel. For kender man til Mumitroldenes univers er det tydeligt, at der er paralleller mellem menneskene i hendes liv og figurerne i historierne.

Hun skammede sig imidlertid over dem og gemte dem væk; hendes far havde tydeligt forklaret hende: “Det der er ikke kunst!”, og hun troede på det.

Fra hun var ganske lille, var det tydeligt, at hun havde kunstneriske evner. Som datter af Finlands berømte billedhugger Viktor Jansson og grafikeren Signe Hammarsten-Jansson fik hun en grundig kunstnerisk uddannelse ved Den Tekniske Skole i Stockholm, ved Helsinkis Kunsthøjskole og senere i Paris.

Mens hun sidder alene ved et cafébord med Mumitrolden godt skjult mellem tomme glas, så danser den promiskuøse Vivica I forgrunden med en ny kvinde

Faderen havde i årevis brugt hende som model og var stolt af hende. Hun vidste, at hun skulle være maler i klassisk forstand.

Vildt bohemeliv i Helsinki

Hun flytter ind i et forfaldent atelier og hutler sig igennem uden ret mange Hun satser på at kunne leve af legater og stræber hele livet efter sin berømte fars anerkendelse og ros; den kommer imidlertid aldrig!

Tove fører et bohemeliv med vilde fester med jazz og alkohol og sex. Hun danser sin usikkerhed væk, og har mange elskere. Hun kommer i flere år sammen med den gifte, socialistiske politiker Atos Wirtanen.

Han støtter hende og er sågar yderst forstående, da hun glædestrålende fortæller om sin kærlighed til den flotte og rige teaterinstruktør Vivica Bandler. Det er Vivica, der opmuntrer Tove til at satse på sin finurlige og noget gammelkloge Mumifamilie.

Hun ser, at Toves ensomhedsfølelse og angst for ikke at slå til kan genfindes i Mumitroldens karakter og i den viltre lille arrige My, medens Atos filosofiske ro og tolerance hører hjemme hos hans bedste ven Mumrik.

Anerkendelsen fra udlandet

Hendes far skaffer hende I 1947 en stor dekorationsopgave *Autumn Party* i en restaurant I Helsinkis Rådhus; vi ser hende arbejde med den og kan konstatere, at mens hun sidder alene ved et cafébord med Mumitrolden godt skjult mellem tomme glas, så danser den promiskuøse Vivica I forgrunden med en ny kvinde.

Hvis man kender Mumidalens univers kan man i de mange forskellige typer fantasivæsener genfinde Tove og hendes venners karaktertræk

Sammen med Vivica forvandles historien om *Mumien og den store Komet* imidlertid til en succesfuld teaterforestilling, og så spredes rygtet endelig til udlandet. I 1950 tegner Charles Sutton fra London en kontrakt med hende for Evening News om en tegneseriestribe 6 gange om ugen i 7 år, hvilket sikrer hende økonomisk.

Midt I 1950'erne finder hun sammen med den grafiske designer Tuulikki Pietila (figuren Tootika I bogen "Trolldvinter"). I 1960 bygger de et hus på den øde ø Klovharu i skærgården og tilbringer der de næste 30 somre. Som Mumitrolden elskede Tove havet.

Skuespilleren Shanty Roney som Atos er utroligt overbevisende som et helt uselvsk menneske, der holder fast ved hende og frier til hende gennem mange år velvidende, at Vivica er hendes store kærlighed, og Alma Pôysti er fortryllende og spillevende som Tove.

Tove spejlet i Mumitroldene

Hvis man kender Mumidalens univers kan man i de mange forskellige typer fantasivæsener genfinde Tove og hendes venners karaktertræk. Jeg anbefaler derfor at gå i gang med at læse de mange bind om Mumidalen og også gerne hendes voksenbøger som *Billedhuggerens datter* fra 1968, og *Sommarboken* fra 1972, der inspireret af hendes mors sidste år skildrer forholdet mellem en gammel kvinde og hendes barnebarn ude i naturen på en lille ø.

Zaida Bergroht har lavet en meget smuk film om kærlighed og tolerance og om at finde sig selv og holde fast ved det, der giver livet lykke og mening på trods af, hvad andre måtte synes.

[LÆS FLERE ANMELDELSER AF KAREN HAMMER HER](#)

Pressefotos Reel Pictures

- KAREN HAMMER
- SENESTE ARTIKLER

Født 1938. Cand.mag.art. i Zoologi, Botanik, Geologi, Geografi og Filmhistorie fra Københavns Universitet. Kulturredaktør og formand for Radio Vesterbro gennem 30 år. Forfatter, filmjournalist, kunstanmelder, eventyrer. Karen Hammer har rejst i 103 lande på syv kontinenter, dog kun i 27 i Afrika. Skriver bl.a. om African Cinema og har deltaget 15 gange i Ouagadougous afrikanske filmfestival FESPACO.

